

СЕКЦІЯ 2: ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА, КОНСТИТУЦІЙНЕ ТА МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

Забезпечення права на свободу віросповідання і порушення прав людини

Аванесян Д.Л., курсант юридичного факультету ІКВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Стеблинська О.С.*

Кожен має право на свободу світогляду і віросповідання. Це право включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, безперешкодно відправляти одноособово чи колективно релігійні культу і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність. Здійснення цього права може бути обмежене законом лише в інтересах охорони громадського порядку, здоров'я і моральності населення або захисту прав і свобод інших людей, дана теза стосується і громадян України.

Церква є одним із інструментів консолідації населення, у цій сфері Україну можна віднести до демократичних країн, в якій функціонують багато релігій та вірувань. У зв'язку з важливою значимістю свободи світогляду та віросповідання їх гарантія та закріплення знайшли місце у законодавстві України [1]. Але слід пам'ятати, що відповідно до положення ч. 3 ст. 35 Конституції України, відповідно до яких «церква і релігійні організації в Україні відокремлені від держави, а школа - від церкви. Жодна релігія не може бути визнана державою як обов'язкова».

Зміст права на свободу світогляду і віросповідання визначається безпосередньо у ст. 35 Конституції України, де зазначено, що це право включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, безперешкодно відправляти одноособово чи колективно релігійні культу і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність [2].

Позиція щодо віросповідання активно підтримана низкою нормативно-правових актів: Закон України прийнятий 23 квітня 1991 р. [3]; чинні міжнародні договори, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права [4] і Конвенцію про захист прав людини і основних свобод [5].

Стосовно нашого законодавства існує ряд недоліків: зосередження саме на колективному віросповіданні, неврегульованість приватного релігійного життя та його захист (як приклад слід вказати одноособне відправлення релігійних культів). В той же час, відмітимо окремі аспекти, віросповідання груп та категорій осіб: військовослужбовці, незважаючи на специфічний статус, вправі сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, відправляти релігійні обряди, відкрито висловлювати і вільно поширювати свої релігійні або атеїстичні переконання(єдиний виняток коли виконання загального для всіх громадян військового обов'язку входить у суперечність із приписами тієї релігії, яку громадянин сповідує) ; можливість людині обирати для своїх дітей світську або ж релігійну освіту.

Відповідно до ч. 2 ст. 35 Конституції України право на свободу віросповідання все ж таки може бути обмежене, але обмежене законом та лише у випадках та інтересах захисту громадського порядку, здоров'я моральності, населення захисту. Яскравим прикладом таких обмежень є ст. 181 Кримінального кодексу України, відповідно до якої тягнуть кримінальну відповідальність організація або керівництво групою, діяльність якої здійснюється під приводом проповідання релігійних віровчень чи виконання

релігійних обрядів і поєднана із заподіянням шкоди здоров'ю людей або статевою розпустою. Також право на свободу світогляду і віросповідання відповідно до ст. 64 Конституції України може бути обмежено також в умовах воєнного та надзвичайного стану, діяльність релігійної організації може бути припинена у судовому порядку лише у випадках, прямо визначених у Законі України «Про свободу совісті та релігійні організації».

Також наше законодавство передбачає систему заходів кримінально-правових гарантій забезпечення свободи віросповідання, яка зазнала кардинальних змін. Так, до чинного КК включено три нові кримінально-правові норми (ст. 178, ст. 179, ч. 2 ст. 180), виділено кваліфіковані склади злочинів (ч. 2 ст. 181), змінено формулювання диспозицій статей, перебудовано їх санкції тощо. Але ці та інші зміни потребують наукових досліджень для удосконалення кримінального законодавства.

Правовими гарантіями виступає передбачена ККУ кримінальна відповідальність за пошкодження релігійних споруд чи культових будинків, незаконне утримання, осквернення або знищення релігійних святинь, перешкоджання здійсненню релігійного обряду (статті 178-180).

Список використаних джерел:

1. http://pidruchniki.com/14940511/pravo/svoboda_svitoglyadu_virosповідання
2. Конституція України // Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua
3. Про свободу совісті та релігійні організації : закон України від 23 квіт. 1991 р. №987-XXI // Відомості Верховної Ради УРСР. - 1991.
4. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (ООН, 1996) // Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи / упоряд. Ю. К. Качуренко. - К. : Юрінформ, 1992. - С. 36-63
5. Конвенция о защите прав и основных свобод (Совет Европы, 1950) // Действующее международное право : в 3 т. Т. 2 / сост. Ю. М. Колосов , Э. С. Кривчикова. - М. : Изд-во Моск. Независимого ин-та. междунар. права, 1997. - С. 108-124.

Роль правоохоронних органів у формуванні правової держави в умовах євроінтеграції України: до питання конституційного захисту

Биченко Є.Ю., студент Черкаського відділення ННІЗН НАВС *Науковий керівник*: кандидат юридичних наук, доцент *Калиновський Б.В.*

Правова держава - це ідеальна форма життєустрою людського суспільства, так як її основою є справедливість з усіма своїми елементами, перерахованими в Документі Копенгагенської наради Конференції з людського виміру НБСС від 29 червня 1990 року [2].

Правова держава - такий державний устрій, в якому «забезпечуються верховенство закону, непорушність основних прав і свобод людини, охорона інтересів особистості, взаємна відповідальність держави та громадян, захист суспільства від свавілля влади. Правова держава перетворює людину на функціонера, свідомого діяча, в особистість».

Те, що в Конституції України держава Україна проголошена демократичною правовою і соціальною державою (ст. 1) [1], саме по собі підказує, в якому напрямку має розвиватися правоохоронна діяльність держави. Це тому, що Конституція є стратегічною основою правового і демократичного розвитку нашої країни.

Дотримання законності не тільки мета діяльності правоохоронних органів, а й одна з функцій держави в цілому. Оскільки охорона правопорядку, прав і свобод громадян - загальна функція держави, про її реалізацію повинні дбати в принципі всі державні органи. У той же час, коли порушення прав і свобод громадян іншими особами або державними органами, установами та